

Nr 193.

Av herr **Hjalmarson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställningar om anslag till förvärv av billinjer åt postverket och statens järnvägar.

I bil. 27 till årets statsverksproposition föreslås under rubriken Statens affärsverksfonder dels ett investeringsanslag om 700 000 kronor till postverkets förvärv av billinjer och dels ett motsvarande anslag om 2 500 000 kronor till statens järnvägar.

Den 5 juni 1953 tillsattes 1953 års trafikutredning, vars uppgift enligt direktiven bl. a. är att klarlägga vissa faktorer av betydelse för konkurrensförhållanden mellan järnväg och övriga landtransportmedel. I direktiven betonas särskilt de sociala omständigheter som här spelar in, nämligen i första hand vikten av att avlägsna landsdelar icke berövas sina kommunikationer. Utredningsarbetet beräknas fortgå under innevarande år. Det förtjänar i sammanhanget anmärkas, att den pågående utredningen i Kungl. Maj:ts proposition nr 1 till årets riksdag tillmätts sådan vikt vid bedömningen av anslagsäskanden, att dels breddningen av vissa järnvägs-linjer med hänsyn till densamma skjutits på framtiden (bilaga 27 s. 55) och dels en nedprutning av begärt anslag till avlöningar vid statens biltrafik-nämnd av statskontoret rekommenderats med hänvisning till samma utredning (bilaga 8, s. 51).

Den 10 december 1948 gav Kungl. Maj:t bemyndigande, att en utredning skulle verkställas rörande vissa frågor beträffande den yrkesmässiga biltrafiken. Även denna utredning kan i viss mån anses behandla frågor av betydelse för konkurrensförhållanden mellan kommunikationsmedel i statlig eller kommunal drift å ena sidan och privat drift å andra sidan. Denna utredning, busslinjeutredningen, beräknar kunna slutföra arbetet under innevarande år.

Med hänsyn till de frågor som behandlas i nämnda utredningar finner vi det olämpligt, att statens järnvägar och postverket för närvarande föregriper utvecklingen på detta område genom att söka slå under sig allt flera av de enskilda busslinjerna i landet. Det är för övrigt att märka, att järnvägsstyrelsen i sitt äskande om anslag till förvärv av billinjer icke ens berör de motiv som enligt departementschefen skulle vara de viktigaste vid överförande av kommunikationsmedel i statlig ägo, nämligen de sociala. I stället nöjer sig styrelsen med att framhålla, att den önskar inköpa »ur statens järnvägars synpunkt lämpligt lokaliserade företag», en motivering som icke kan anses vara skäl nog att just dessa företag skall överföras i

statlig ägo. Vem som i ett sådant fall är lämplig ägare torde rätteligen böra bedömas uteslutande ur allmänhetens synpunkt, och hittills torde erfarenheterna närmast ge vid handen att beträffande service samt andra för allmänheten betydelsefulla omständigheter privat drift är att föredra.

Vikten av största återhållsamhet vid statliga investeringar i nuvarande ekonomiska läge torde icke närmare behöva förklaras. Det är därför av största betydelse, att några utvidgningar av den statliga företagsverksamheten icke onödigtvis tillåtes äga rum. I detta sammanhang riktas uppmärksamheten även på förslaget om ett investeringsanslag om 3 000 000 kronor till anskaffning av bilmateriel för statens järnvägars räkning. Enligt järnvägsstyrelsen avser detta anslag främst förnyelse men även viss utökning av fordonsparken.

Det förefaller troligt att den föreslagna summan ungefär motsvarar det nyanskaffningsbehov som föreligger med hänsyn till fordonsparkens storlek. Emellertid synes det angeläget, att statens järnvägars bokföring ordnas på ett sådant sätt, att förnyelse av fordonsparken icke regelmässigt anses böra täckas med lånemedel. I den mån ett sådant arrangemang förekommer, erhålles en missvisande bild av trafikens bärighet, och det skulle därför vara värdefullt om man för framtiden kunde förvänta att detta anslagsäskande icke återkommer.

Med stöd av vad här anförts hemställer vi,

1) att riksdagen måtte med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 1 avslå dels förslaget om investeringsanslag med 700 000 kronor till förvärv av billinjer åt postverket och dels förslaget om investeringsanslag med 2 500 000 kronor till förvärv av billinjer åt statens järnvägar; samt

2) att riksdagen måtte uttala, att den nödiga förnyelsen av statens järnvägars billinjers fordonspark icke framdeles bör finansieras medelst anslag på kapitalbudgeten.

Stockholm den 27 januari 1954.

Jarl Hjalmarson.

Martin Skoglund.

Folke Kyling.

Torgil v. Seth.

Ernst V. Staxäng.

Elis Håstad.

E. Birke.
